

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Velika naloga

Katoličani se moramo v časih, kot so dandanes, odlikovati po ljubezni in pravici. To je osnovno načelo Kristusovega nauka. V kolikor odgovorjamo v svojem življenju temu načelu naše katoliške vere, v toliko smo v resnici katoliki, vse drugo je samo potvara katoliške misli, samo kopija nečesa, česar pa dejansko ni.

Živo in dejavno katolištvo mora dandanes kar goreti v stremljenju po čim večji ljubezni in pravici v človeškem družabnem življenju. Vsi nešteti tisoči delavstva in delovnega ljudstva, ki so odvisni le od vsakdanjega zasluzka, morajo videti v nas katoličanih dosledne borce za svoje pravice. Če bomo taki, kakor čas to od nas zahteva, se nam ni bati ničesar. Delavska duša išče samo pravice in ljubezni, išče samo svojega dostojanstva nad poganskimi nazori o enakovrednosti človeka z materijo. Ta delavska duša, užaljena od neprestanega poniževanja kapitalističnega gospodarskega sistema, ki zanika vsako človeško dostojanstvo in nadvrednost človeka nad materijo, išče samo vir pravice in ljubezni, išče vrednote, po katerih bi videla sebe samo v tisti veličini, ki jo v skritem kotičku svojega izživljanja mrda samo podzavestno čuti, ne pa dejansko doživlja.

Kdor bo hrepenenje človeške duše, dosedaj skrito v srcih posameznikov, in iskanje po pravici in resnici vzbudil in usmeril v dejansko in pozitivno izživljanje, ta bo doprinesel največji delež k mirni rešitvi tako zelo perečega socialnega vprašanja.

Socialno vprašanje danes ni več vprašanje skorjice kruha. Ono je prav tako tudi moralno in duhovno vprašanje človeštva. Kajti današnji kapitalistični gospodarski sistem ne odreja človeku samo potrebni vsakdanji kruh, ampak mu odreja celo dostojanstvo, čast in ponos. To pa ni samo delež človeka kot živega bitja, ampak mu je po njegovem Stvarniku neizbrisno znamenje otroštva božjega.

Ozrmo se kratko v stvarno življenje današnjega človeka, pa bomo videli jasno in razločno ta veliki boj. V kolikor je človek zgrešil v svoji življenjski borbi pravo načelno smer, v toliko hodi po krivih potih, ki pa mu kljub borbi in žrtvam ne prinaša potrebnega notranjega miru in tudi ne duhovne umiritve. Ali so potem tako težko razumljiva gibanja, ki grozijo z uničenjem vsega, kar je pridobljeno, samo zato, da se maščuje užaljena človeška duša nad vsem, kar misli, da ji je zapreka k dosegu tega, za kar se čuti oropano?

Težka naloga je v tem vprašanju za nas katoličane. Pa vendarle jo bo treba rešiti. Mi po svojih katoliških načelih moramo ta silni duhovni boj med kapitalističnim nazorom človeka in med dostojanstvom človeka po Bogu-Stvarniku docela razumeti. Če ga ne, je to velika zaslepljenost in znak, da mi kot ljudje nismo več kladivo v rokah Boga za njegove velike načrte zmage kraljestva miru in pravice. Če pa čas razumemo, moramo storiti vse, da bo v nejasnosti današnjega časa delavstvo razumelo vzvišeno idejo krščanstva, se ji pridružilo in se z njo v srcu borilo za to, po čemer njegova duša hrepeni.

V srcu se nam poraja misel, ali morada prav v današnjem času ni posebna

V zunanji politiki doživljamo hude in zelo zamotane, nejasne čase. Dogodki se razvijajo z mrzlično naglico, vsak dan prinese kako razočaranje za to ali ono državo. Zaskrbljeni za svojo bodočnost segamo po vseh časopisih, ki nam pridejo pod roke in hlatamo po vseh novicah, pa najsi so še tako otipljivo neverjetne.

Za svobodo svojega naroda in neokrnjenost svoje skupne države moramo biti pripravljeni žrtvovati vse, za ti dve vrednoti moramo zastaviti, če bo treba, tudi svoje življenje.

Poglejmo v svojo preteklost! Turki so stoletja tlačili naše ljudstvo. Raja se je pa uprla. Možje in fantje so zbežali v gore, kjer so se zbirali v hajduške čete, ki so šle z geslom »Za krst častni i slobodu zlatnu!« v junaško borbo za vsako ped skalnate zemlje, tako borne, da so ji s trudom iztrgali redke, drobne in trpke plodove in da je mogla hraniti komaj njihovo skromno drobnico. Trd je bil boj z mnogo številnejšimi, bolje organiziranimi, izvežbanimi in opremljenimi sovražniki. Toda niso omagali, borili so se trdo, vratno in neizprosno kakor levi. Tudi niso obupavali. Prelita kri bratov je klicala po maščevanju. Če so kje bitko izgubili, so drugje pritisnili srditije in zmagali. Verovali so v končno zmago pravice, v zmago križa. O tedanjem divjem narodu, ki je tako razburjal ves kulturni svet, v Evropi danes ni več sledu.

Od tedaj pa se je marsikaj izpremenilo. Tehnika se je izpopolnila, njenih pridobitev smo v precejšnji meri postali deležni tudi mi; zaokrožili smo si tudi življenjski prostor. Naša armada je danes izurjena, zadostno opremljena, disciplinirana, preskrbovati bi jo mogli na vseh straneh hitro in zadostno z živčjem. Predvsem jo pa odlikuje oni junaški duh prednikov, držnost in vztrajnost. S tako visoko moralno se more ponasati vojska malokater države v Evropi. Če govorimo — in govore — danes o legendarni moči naše armade, to ni prazna beseda, ki bi z njo same sebe tolažili, druge pa strašili, to je dejstvo, s katerim bomo moral računati vsak, preden se bo odločil stegniti roko po najmanjšem in najneznatnejšem koščku naše zemlje. — Z lastnim stremljenjem in naporom smo si ustvarili državo, kjer se nam ni bati, da bi nam kdaj zmanjkalo prostora in ki hrani v sebi dovolj prirodnega bogastva, da nas bo mogla pošteno preživljati. Morje imamo — koliko držav se trga za nekaj kilometrov obale, da bi si zgradile svoje lastno pristanišče! — obširne častitljive gozde,

naloga dana našemu krščanskemu socialnemu delavskemu gibanju. Ali ni morda za nas to dober nauk, da je to naše gibanje naravnost osovraženo od vseh takozvanih katoličanov, ki se prilagodujejo s svojim ravnanjem in delovanjem obstoječemu kapitalističnemu družabnemu redu v veliko nesrečo živemu in dejavnemu krščanstvu. Bog daj, da bi to veliko nalogo našega gibanja prav razumelo vsaj delavstvo in s svojim velikim idealizmom in vztrajnostjo, ki je osrednje gibalno našega organizacijskega življenja, pomagalo doprinesiti svoj delež k novemu srečnejšemu življenju človeške družbe.

Srečko Žumer.

Za svobodo

ki jih še ni načela sekira, podzemeljske zaklade premoga in drugih dragocenih rud, v nedogled segajoča zlata žitna polja, še neizrabljene vodne sile, črede živine, naravne krasote, ki privabijo na tisoče tujcev... Mladi smo še! Mnogo tega prirodnega bogastva je še nedotaknjena in ni se nam bati, da bi se kaj kmalu izčrpalo... Z novo ureditvijo države se bodo občutno gospodarsko dvignile one pokrajine v državi, ki so jih dosedanj centralistični režimi izrabljali...

V teh težkih časih nas mora navdajati le ena misel: združimo vse svoje pozitivne in konstruktivne sile. Pustimo za ta čas ob strani vse svoje strankarske koristi, osebna stremljenja in malenkostne spore! Kdor bi ob teh kritičnih trenutkih stal malomarno ob strani ali gledal na več ali manj egoistične interese, ta bi se igral z usodo naroda in

države, ta bi bil njun izdajalec! Poudariti pa moramo na drugi strani to, da je treba biti pameten in previden: ne nasedajmo vznemirljivim novicam, ki se skuhajo po zakotnih krčmah in nimajo nobene zveze z resnico in ne raznašajmo jih dalje! Kakor rečeno, doslej ni za nas nobene resne nevarnosti.

To našo državo je v veliki meri soustvaril naš veliki vzornik dr. Janez Evangelist Krek. Mi, ki smo varuhi celotne njegove duhovne dediščine, moramo biti še posebej zvesti njegovemu političnemu testamentu iz leta 1917.: »Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, morate misliti samo na to, kako boste združeni posvetili vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in svoje srce naši jugoslovanski državi za njen procvit, kulturo in blagostanje.«

J. N. M.

Vsi na delo!

V mesecu maju bomo za letošnje leto vendarle enkrat volili zopet svoje delavske obratne zaupnike. Te volitve so se letos zaradi dvakratne preložitve zavleklo skoro za polovico leta in se izjemno vršijo tako pozno. Se vsako leto je imelo delavstvo prilžnost, da je že v januarju postavilo svoje obratne zaupnike, ki so potem delovali do prihodnje izvolitve v naslednjem januarju.

Za delavstvo je vprašanje obratnih zaupnikov zelo važno in opazili smo vsako leto na novo, da vedno bolj cenijo delavstvo ta organ delavske zaščitne zakonodaje. Pa tudi solidna podjetja so morala biti sama vesela tega živahnega gibanja okrog zaupnikov, saj je bil to velik korak k lepšemu razmerju med delavstvom in podjetjem. Dočim delavstvo v podjetju brez organizacije in svojih zaupnikov pomeni nekako neurejeno maso, ki dela najrazličnejše težave vsem odgovornim činiteljem industrije, je obratno zaupništvo organ, ki razmerje med enim in drugim lepo ureja. Obratni zaupnik je napram podjetju zastopnik delavstva, v katerem se nekako zbirajo in čistijo vsa najrazličnejša mnenja, prošnje, želje in zahteve. Pri zastopstvu podjetja proži obratni zaupnik vse te zahteve prečiščene, predebatirane, tako da stoji podjetje pred konkretno zahtevo, ki je izraz vsega zaposlenega delavstva.

Ta zaupniška ustanova je na ta način v veliko korist ne le delavstva, ampak tudi podjetju in končno tudi splošnosti, ki ima pač interes na tem, da se delavsko vprašanje uravnava kolikor mogoče na miren način.

Lep razvoj te važne delavske ustanove je bil za vsakogar zelo razveseljiv. Ravno v tem vprašanju je delavstvo dokazovalo s svojim plodnim delom velik napredek in tudi potreben dokaz svoje zrelosti, da lahko samo upravlja svoje delavske zadeve.

Ne bomo se spuščali v podrobnosti, zakaj prav letos trpi ta važna delavska ustanova, da ni prišlo še do željene rešitve. Končno se nam vendar nudi v maju ta prilika in prepričani smo, da bo delavstvo ohranilo pri vo-

litvah tisti ugled svojim obratnim zaupnikom, kot so si ga v preteklih letih že pridobili.

Prav posebno pa moramo uveljaviti to našo voljo, da si ohranimo ugled in pomen obratnih zaupnikov letos. Ko imamo priliko, manifestirajmo mirno in dostojno za delavske pravice, za red v delavskih vrstah, za zdravo razmerje med delavstvom in industrijo, za pošteno, mirno in pozitivno reševanje socialnega vprašanja. S takim našim delom — bomo največ doprinesli k naši lepši bodočnosti.

Jugoslovanska strokovna zveza, ki je v zadnjih letih največ pretrpela v borbi za svobodo in neodvisnost delavskega gibanja, naj pri volitvah dokaže, da jo vsiljena borba ni oslabila in ne potrla, ampak da je močna, zdrava in prava boriteljica delavskih pravic in prava boriteljica delavskih pravic v najtežjem času. Rezultat volitev in novoizvoljeni zaupniki naj bodo čast pošteni borbi, ki jo vodi JSZ, prav tako pa tudi ponos Jugoslovanske strokovne zveze same!

Zato pa vsi na delo za red, poštenje in pravico. To bodi naše geslo pri letošnjih volitvah obratnih zaupnikov.

S. Ž.

»JSZ je v borbah pokazala, da je na braniku delavskih pravic visoko aktivna in da je dorasla tudi največjim potrebam. Bodisi da je vodila borbo ali obrambo samostojno ali s sodelovanjem drugih strokovnih organizacij, povsod je pokazala svojo zrelost in dokazala, da je res prava delavska strokovna organizacija. Zato danes trdimo, da brez JSZ ni mogoče misliti na kako večjo borbo delavstva. To priznanje smo končno prejeli tudi od nam idejno nasprotnih organizacij, ki so še pred nedavnimi trdile, da JSZ ni pristna delavska organizacija.« — Lombardo Peter na občnem zboru JSZ — leta 1937.)

Strokovna poročila

Uredba

O preskrbovanju nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev in uslužbencev

O preskrbovanju nezaposlenih rudarjev govore že določila § 153—159 pravil bratovske skladnice. Vendar obsegajo navedeni paragrafi le neka-ko okvirna določila. Osrednja vlada je pa sedaj izdala naredbo, ki se podrobneje peča s tem problemom. V današnjem sestavku bomo obravnavali le izvršne podpore in pa pogoje, da se dobe te podpore.

Vrste podpore

Nezaposlencem se delijo naslednje podpore:

1. Denarne dnevne podpore.
2. Potne podpore za odhod v kraj zaposlitve ali za povratek domov.
3. Izredne denarne podpore.
4. Podpore v naravi kot delno ali popolno nadomestilo za denarne podpore.

Splošni pogoji

1. Podpore se dajejo na podlagi pridobljenega članstva.
 2. Nezaposlenec mora biti za delo sposoben.
 3. Mora biti voljan delati in ne sme odkloniti ponujenega dela.
 4. Mora biti star najmanj 14 let in 8 mesecev.
 5. Ne sme prostovoljno zapustiti dela in ne sme biti odpuščen po lastni krivdi. Če je bil odpuščen po lastni krivdi, sme dobiti podporo po preteku dveh mesecev po razdoru delovnega razmerja.
 6. Delovno razmerje med delavcem in podjetjem mora biti razdrto.
 7. Ne sme prevariti ali skušati prevariti uprave borze.
- V takem primeru se sme nezaposlencu odreči izplačilo podpore za do 52 tednov.
8. Mora biti on in rodbinski člani, ki žive v skupnem gospodinjstvu, brez premoženja in dohodkov. Če pa ima kaj dohodkov, se podpora sorazmerno zniža.
 9. Ne sme prejeti od podjetja odpravnine. Če jo je prejel, sme dobiti podporo šele po preteku časa, za katerega odpravnina nadomešča zaslužek.

Prostovoljni izstop iz dela

Za prostovoljni izstop iz dela ne more veljati okolnost, da je izstopil iz razlogov, ki dajejo uslužbencu pravico, da takoj razdere službeno pogodbo. Posebno pa:

1. V primerih drugega ravnanja.
2. Če ni zavarovan pri bratovski skladnici.
3. Če ne dobiva pogojenih prejemkov in če se mu isti ne izplačujejo točno in ob pravem času.
4. Če je delo in podjetnikovo stanovanje škodljivo njegovemu zdravju.
5. Če ne more podjetnik zagotoviti delavcu 17 dni v mesecu.
6. Ob vojaški obveznosti.

Odklonitev ponujenega posla

Brezposelna podpora se ne more odreči delavcu, ki je odklonil delo v takem podjetju, v katerem je izplačilo zaslužka na podlagi zanesljivih podatkov ali na podlagi ugotovljene prakse negotovosti. Dalje, če delavec ne more opravljati ponujenega posla po svojih strokovnih sposobnostih.

Stavka in izprtje

Brezposelne podpore se ne smejo plačevati delavcem, ki so brezposelni zaradi izprtja ali stavke, in sicer toliko časa, dokler traja izprtje odnosno stavka.

V KVALITETI, KROJU IN IZDELAVI NEDOSEGLJIVE, V NIZKI CENI BREZKONKURENČNE

ŽE SAM POGLED V NAŠE IZLOŽBE VAS PRIJETNO PRESENETI IN VABI ZA NAKUP.

Sezonski delavci

Delavci, ki so zaposleni pri sezonskih delih, smejo prejemati brezposelnostno podporo samo v dobi običajne zaposlenosti.

Zaposlovanje pri javnih delih

Če se izvršuje javna dela, se smejo odreči nezaposlencem podpore, toda delavci se smejo pošiljati le na taka dela, za katera so sposobni.

Podpore se smejo odreči tudi tedaj, če more bratovska skladnica potom javne borze dela nezaposlenca odpraviti na delo, ki ustreza njihovim sposobnostim.

Denarne dnevne podpore

Denarne dnevne podpore se sestavljajo:

1. Iz redne denarne podpore.
2. Iz doklade na nepretrgano članstvo.
3. Iz podaljšane dnevne podpore.

Obračunski čas

Redne podpore se dajejo na podlagi članstva, pridobljenega v obračunskem času 24 mesecev in 7 dni (737 koledarskih dni) od dneva prijave nezaposlenosti nazaj. Torej takoj prijavit!

Čas, ki ga je prebil delavec v kadru, se ne računa v obračunski čas, marveč se obračunski čas dopolni, kolikor je potrebno, iz članstva pred kadrom.

Trajanje in višina rednih podpor

Čas trajanja podpor se ravna po pridobljenem članstvu v obračunskem času. Na vsakih 200 dni (8 mesecev) članstva se izplačujejo 4 tedni podpore. Torej se sme izplačati največ 12 tednov rednih dnevni podpor v eni obračunski dobi.

Doklade na članstvo

Če je imel delavec v obračunskem času 12 mesecev nepretrganega članstva, se mu sme izplačati doklada za 6 tednov, na nepretrgano 24 mesečno članstvo pa 14 tednov.

Doklade na nepretrgano članstvo se bodo pa izplačevale šele takrat, kadar jih bodo izplačevale javne borze dela.

V tem pogledu določa uredba o javnih borzah, da se bodo dajale višje podpore na podlagi pravilnika ministra za socialno politiko, katerega bo izdal na predlog osrednje borze dela takrat, ko bodo dosegli tozadevni fond znesek 50 milijonov din. Torej dejansko so doklade odmaknjene še za nekaj let.

Višina dnevni podpor

Dnevne podpore znašajo: do vštete IV. kategorije 10 din; za višje kategorije 15 din. Tedenski znesek znaša do vštete IV. kategorije 60 din, za višje kategorije 90 din. Torej nedelja je brez podpore.

Draginjske doklade

Nezaposleni član dobiva za vsakega rodbinskega člana po 3 din na dan ali tedensko 18 din.

Dnevna osebna podpora z družinsko podporo ne sme presegati dve tretjini kategorijskega zaslužka člana.

Izplačevanje dnevne podpore

Dnevna podpora se izplačuje za sedem ali štirinajst dni nazaj.

Vnovična pridobitev pravice do podpore

Če je član izčrpal redno podporo, dobi pravico do vnovične podpore le z novim članstvom najmanj 200 dni.

Če redna podpora ni izčrpana, ohrani član, ki je postal vnovič brezposeln, pridobljeno članstvo, na katero dnevna podpora ni bila izčrpana, toda le, če pade vnovična nezaposlenost v obračunski čas 24 mesecev in 7 dni od dneva prijave nezaposlenosti.

Podaljšana dnevna podpora

Podaljšanje dnevne podpore se izplačuje ob dolgotrajni splošni nezaposlenosti delavcem, ki so v težkih življenjskih razmerah, pod istimi pogoji kot redne dnevne podpore.

Pogoji, višina in čas trajanja podaljšanih dnevni podpor

1. Podaljšane dnevne podpore morejo uživati le delavci, ki so vodeni v seznamu najmanj 5 mesecev in ki izpolnjujejo splošne pogoje za dosego redne podpore.

2. Trajanje podaljšanih dnevni podpor je odvisno od pridobljenega članstva v obračunski dobi 24 mesecev. Obračunska doba se računa od dneva, ko je bila nezaposlenost prijavljena.

Na vsaka dva meseca članstva se

Še nekaj navodil za zaupniške volitve

Glede volitev delavskih obratnih zaupnikov je bilo prvotno rečeno in smo to tudi javili v zadnji okrožnici krajevnim skupinam, da je mogoče prijavljati volivne odbore v potrdilo samo do 30. aprila. Informirani pa smo, da se ti odbori tudi sedaj v maju lahko predlagajo v potrditev banski upravi.

V obratih, kjer bi hoteli izvesti volitve obratnih zaupnikov, pa še ni prijavljen volivni odbor v potrditev, to lahko uredite tudi po 1. maju.

Od Delavske zbornice je treba zahtevati obrazec št. 15. Ta obrazec morate točno izpolnjen poslati Delavski zbornici, še boljše pa nam v centralo, nakar bomo takoj oskrbeli potrebni volivni material.

Takoj po prejemu materiala naj se obrazec št. 1 pošlje točno izpolnjen in to v dveh izvodih nam v centralo, da bomo izročili prvi izvod Delavski zbornici, drugega pa banski upravi.

Tudi za obrate, v katerih je zapo-

daje teden dni podpore. Članstvo, na katero ni bila izplačana podaljšana podpora, se upošteva pri vnovični nezaposlenosti samo tedaj, če je nastopila v obdobju obračunskega časa 24 mesecev in 7 dni, računši od dneva nove prijave nezaposlenosti.

3. Podaljšana dnevna podpora se ne sme izplačevati, dokler ni delavec izčrpal pravice do redne dnevne podpore.

4. Višina podaljšane dnevne podpore je enaka višini redne dnevne podpore. (Dalje.)

slenih manj kakor 10 delavcev in bi delavci želeli izvesti volitve obratnih zaupnikov, je treba zahtevati od Delavske zbornice najprej obrazec št. 15, nakar bo zbornica poslala potrebne tiskovine.

V kolikor bi katera skupina ali volivni odbori želeli podrobnih navodil, naj to takoj sporoče centrali.

Poskrbeti moramo, da se bodo v vseh obratih izvedle volitve obratnih zaupnikov, in sicer svobodno izvoljenih na kandidatnih listah »Jugoslovanske strokovne zveze«.

Zato na delo za izvolitve svobodnih delavskih obratnih zaupnikov na kandidatnih listah »Jugoslovanske strokovne zveze!«

Bolje da Krekova organizacija izgine, kakor da bi se umazala z idejami, proti katerim se je Krek boril vse življenje!

Protestiramo

Zelo žal nam je, da moramo razmere, ki vladajo že dolgo časa v mizarškem podjetju Vehovar, objaviti, dasi niso podjetju, predvsem pa osebam, ki to podjetje vodijo, v čast. Tega ne bi storili, če bi vladalo med pomočniki in podjetjem vsaj znosno razmerje, odnosno, če bi bili predstavniki podjetja vsaj toliko pametni, da bi opustili neprestano dreganje v delavstvo, ki more naposled močno škodovati podjetju samemu.

Podjetje je prav za prav last tukajšnje Ljudske posojilnice in kot upravni uradnik je postavljen v podjetje upokojeni uradnik Čremožnik, o katerem smo že imeli čast poročati v našem listu. G. Čremožnik je Celjčan, dočim je delovodja tujec, prejšnji lastnik Vehovar pa je le bolj orodje teh dveh oseb.

Predvsem moramo ugotovljati, da to podjetje ne more trpeti organiziranih pomočnikov. Zgodilo se je že, da so pomočniku zato odpovedali, ker je bil organiziran in ob slovesu so mu rekli, naj se zahvali organizaciji, da je sedaj brezposeln. Največji nasprotniki so jim pa oni pomočniki, ki vršijo kakšno javno funkcijo v organizaciji ali pa so toliko zavedni, da gredo na razprave in so zaupniki, ki znajo ob vsakem času braniti delavske interese proti izkoriščevalcem. Gonja proti njim se je podvojila predvsem po decembrskih volitvah. Pomočniki niso volili opozicije! Nasprotno! Ker so jim povedali, da so v takem in takem podjetju, so šli in volili vsi Stojadinoviča. Toda to menda ni bilo dovolj. Trojica, v kateri se najbolj odlikuje g. Čremožnik, je nekje iztaknila ZZZ. In sedaj se je začelo vsestransko priganjanje v to organizacijo. Podjetje je klicalo odbornike ZZZ, zapovedalo vsem pomočnikom, naj gredo v Orlovski dom na sestaneke Združenih, ko se pa vse to ni obneslo, so pred kratkim že začeli z vsiljevanjem pristopnic za ZZZ s pripombo, da bodo polovico že dobili, drugo polovico pa lahko tudi odslovijo. Pri vsem tem pa še prav farizejsko oznanjajo, da je podjetje onih, ki imajo nad palačo križ in da morajo biti delavci tam, kjer so oni. Mnogo hujše pa je z zaupnikom tov. Podpečanom. Ta delavec, ki je zaposlen v podjetju že nad deset let, doživlja samo zato, ker je iskren branilec delavskih interesov toliko nepriklj, da to presega že vse meje. Omenjamo samo zadnjo. Podjetje je doseglo, da se je izvršila na njegovem domu preiskava in so mu ob tej priliki odnesli vse orodje, ki si ga sedaj lasti podjetje. Tovariš Podpečan je torej vseh deset let bil toliko malomaren, da ni imel enega samega svojega kladiva? Dobro vemo, kako je s to stvarjo! Že so skušali z oblastjo,

pa se ni posrečilo; sedaj so poizkusili drugič in že smo slišali iz ust enega od trojice, da sedaj ne bo mogel biti več zaupnik!

Veliko vlogo igrajo tudi odpovedi. Samo zato, ker je kdo neuklonljiv, mora iz podjetja, dasi mu ne morejo očitati nič slabega. Kdor se ne ravna po njihovi glavi, ga je treba odsloviti! Kdor je zaveden član organizacije, ga je treba neprestano dregati, klicati za pored v pisarno, kričati nad njim in ravnati z njim kakor da ni človek.

Razumljivo, da je zaradi tega dosegla nevolja svoj vrhunec! Pomočniki pravijo, da je to stanje nevdzdržljivo! Tembolj, ker se vse to godi samo zato, ker pomočniki vztrajajo v svoji organizaciji, ki zagovarja njihove interese in pravice! Svoje moči in delo dajejo podjetju, skrbijo da bi se podjetje dvignilo, nekateri delajo v njem že nad 10 let, — toda to, kar se zadnje čase dogaja predvsem od strani g. Čremožnika, je že navadna zloba, ki bi si jo omenjeni na svoja stara leta lahko prihranili, če že socialen ne more biti tako kot se človeku, ki pravi, da je krščanski, spodobi!

Omeniti pa moramo v zvezi s tem še drug dogodek, ki jasno govori o tamošnjih razmerah. Delovodja Logar je pred dnevi zaradi malenkosti (vajenca sta tamošnjemu težaku ali hlapcu nekoliko nagajala) tako udaril vajenca z odrezkom deske, da je ta moral k zdravniku in se nahaja v bolniškem stanju. Seveda se bo ta nečloveška in sramotna zadeva obravnavala še drugod. Danes pa, ko že o razmerah govorimo, nismo hoteli tega zadnjega dogodka zamolčati. Morda se bo g. Čremožnik jezil nad katerim koli pomočnikom, da je te stvari napisal, toda pri tem bo živel v zmoti, kakor že enkrat. Imamo namreč še druge ljudi, ki znajo zbirati material in ga po potrebi objaviti. Obljubljamo mu lahko še, da bomo o tem pisali še kje drugje, če nasilno razmerje takoj ne preneha.

V začetku smo omenili Ljudsko posojilnico. S tem nismo hoteli povedati, da je vsega kriva ona. Živimo namreč v prepričanju, da gospodje o teh razmerah nič ne vedo. Prosimo pa jih ob tej priliki, da posvetijo zadevi svojo skrb in zaščitijo delavstvo pred vsem, kar škoduje njim kakor tudi podjetju.

Vendar so tudi mnogi izmed voditeljev vanj verovali, a zaradi farizejev niso priznavali, zato da bi ne bili izobčeni iz shodnice. Ljubili so namreč svojo čast pred ljudmi bolj ko čast božjo. (Janez 12, 42—44. vrst.)

Do naših krajev

Ljubno

Odbor je sklenil na seji dne 30. aprila, da bo imel vsako prvo nedeljo v mesecu redno sejo v gostilni pri Koroscu na Ljubnem. Prosimo odbornike, da se redno udeležujejo sej. Za pomožnega blagajnika je bil izvoljen Nerat Ivan, ker je blagajnik Franc Golob odšel v Solčavo. Na seji smo sklenili, da izključimo vsakega člana, ki bo od 1. maja naprej dolgoval 3 mesece na članarini.

Hrastnik

Današnja širša seja skupine je bila dokaj dobro obiskana. Imamo sicer med sabo nekaj tovarišev, ki mislijo, da je s tem, da so v organizaciji včlanjeni, vse opravljeno in jih ne vežejo do organizacije nikake dolžnosti. Tem pravimo, da naj pridejo 14. maja na redni mesečni sestanek skupine, če imajo namen delati z nami in do tedaj poravnajo svoje zaostale obveznosti ali vrnejo legitimacije. — Socialisti si dovoljujejo iz »Delavske pravice«, ki je za javnost nabita pred cerkvijo, izrezovati članke, ki jim ne ugajajo. S krivcem, ki ga pri tem delu zasačimo, bomo najstrožje postopali, ker smejo cenzuro vršiti le od države postavljene osebnosti. Vzemite prizadeti to na znanje!

Vir pri Domžalah

V nedeljo, dne 7. maja t. l. se bo ob 8. uri vršil v prostorih gostilne Marinc v Dobu članski sestanek naše strokovne skupine tekstilnega delavstva. Sestanek bo spričo razmer in položaja, v katerem se nahajamo zelo važen, zato vse članstvo vabimo, da se ga polnoštevilno udeleži.

Jarše

V nedeljo, dne 7. maja t. l. se bo ob 1. uri popoldne vršil v prostorih gostilne Bunkež v Jaršah članski sestanek naše strokovne skupine tekstilnega delavstva v Jaršah. Sestanek bo izredno važen. Zato prosimo vse članstvo, da se ga brezpogojno polnoštevilno udeleži. Pride kot zastopnik centrale tov. Rozman Jožko.

Škofja Loka

V torek 9. maja t. l. se bo po delu vršil v Društvenem domu članski sestanek naše strokovne skupine oblačilnega delavstva. Z ozirom na položaja, v katerem se nahajamo, bo sestanek zelo važen, zato se sestanka vsi do zadnjega udeležite.

Dne 30. aprila je imela skupina tekstilnega delavstva svoj redni občni zbor. Udeležila se ga je večina članic, priznamo pa, da bi bila udeležba lahko že boljša. Znamenje, da je še premalo delavske zavednosti pri nas. Premalo se zavedamo tega, da bomo imeli boljši položaj samo v toliko, v kolikor si ga bomo same ustvarile. To misel je poudaril zastopnik centrale, ko nam je govoril o pomenu svobodne in samostojne delavske strokovne organizacije. Ni kriv na slabih razmerah delavstva toliko kapitalizem kot delavstvo, ki se noče tega zavedati, da ni kapitalistično gospodarstvo zaradi ljudi, ampak zaradi dobička. Zato bo moralo biti delavstvo in vsi delovni sloji naklonjeni toliko časa, dokler ne bo prinešen v gospodarstvo nov duh, t. j. da mora biti vse zaradi človeka. Tega duha ustvarjati in širiti mora le delavstvo, kapitalist ga ne bo. Taka borba pa je mogoča le organizirano. Zaradi tega so delavske strokovne organizacije za delavstvo življenjskega pomena. Tisto delavstvo, ki je že zavedno, mora v boju vztrajati, žrtve nase prevzemati in ideje svobodne in samostojne delavske strokovne organizacije širiti tudi s svojimi deli. Uspeh takega dela ne bo izostal. Vedno nov bo krog zavednih in požrtvovalnih delavskih apostolov.

Občnega zbora se je udeležila tudi delegacija tovarišev iz »Seširac«. V njegovem imenu je pozdravil občni zbor tovariš Tine Sever. V svojem pozdravu je opisal težko delavsko pot, ki pa je zmagovita tem bolj, čim bolj je delavstvo strinjeno in enotno. Zeli, da hodi tekstilno delavstvo tudi v bodočem letu tako pot. Čim bolj je treba gojiti smisel skupnosti. Kajti le v takem ozračju je mogoče napredovati delavstvu.

Pri volitvah so bile izvoljene v od-

bor: Marija Končen, Marica Spičak, Zofka Guselj, Olga Primožič, Frančiška Jelovčan in Peter Hohnec.

V odboru so zares samo delavsko zavedne osebe, ki bodo neustrašno delovale za prosep članstva in vsega delavstva.

Solčava

Pred dnevi smo za nekaj časa izgubili od pripravljalnega odbora tovariša Ošepa, ki je odšel k vojakom. Zelim, da bi se skoraj vrnil.

Članstvo pri nas stalno narašča, čeprav jih je mnogo že nekaj mesecev brez zasluzka, tako da marsikdo težko plača svoj prispevek.

Naprošamo pa tudi tiste člane, ki še do danes niso legitimacij plačali, pa so jih že prejeli, da to nemudoma store.

Zanimivo je dejstvo, da nekateri podjetniki JSZ celo svojemu članstvu priporočajo.

Duplica

Ko se hitro približuje dan volitev novih obratnih zaupnikov, ki bodo 12. maja od 12. do 19. ure popoldne, je naša JSZ še naprej prepričana o zmagi velike večine. Brez hrupa in agitacije nasilja bo dobila večino glasov, kajti za zaupnike naše liste dovolj glasno agitira njihovo delo. Vsi kandidati so že več let zaupniki in so se uveljavili povsod, v podjetju in drugod. Skupne in posamezne interese zaposlenih so vedno in povsod dosledno branili. Delavstvo to najbolje ve in pri volitvah jim bo svobodno po tajnem glasovanju dalo priznanje in zaupanje.

Ta volilna borba bo najhujša od vseh, ker imamo v svoji sredini tekmece, ki se poslužuje tako brutalnih in nasilnih metod agitacije, kot jih delavstvo ni doživelo v vseh petdesetih letih sindikalnega pokreta.

Na Duplici zeleni niso vložili kandidatne liste v določenem roku, zato tudi v letu 1939. ne bodo imeli zaupnika. Prav imajo, ker je sleherni član ZZD prepričan, da bi ne dobili niti enega zaupnika.

Delavstvo bo šlo pogumno in ponosno 12. maja na volitve in tako dokazalo, da hoče svobodne zaupnike, policijske pa brezpogojno odklanja in jih nikoli ne bo priznalo. Bela glasovnica je naša, zato gre v kuvertu cela!

Jesenice

Že jeseni napovedane odpovedi, so se sedaj izvršile in seveda vzbudile precej razburjenja, kajti med reduciranci je mnogo družinskih očetov, ki so bili v službi tudi po 10 do 19 let. Seveda so se izvršile takoj od strani obratnih zaupnikov in svobodnih strokovnih organizacij intervencije in je na podlagi teh prišlo do skupnega razgovora med zastopniki svobodnih organizacij in podjetja. Ob koncu razgovorov smo se sporazumeli, da predložimo podjetju najbolj krivične primere, ki se bodo morebiti dali popraviti. Ker s stvarjo le ni hotelo prav ničesar biti, smo se odločili, da se bo naša deputacija oglasila pri g. okrajnem poglavarju in g. banu. 27. aprila smo bili sprječeni pri g. okrajnem poglavarju, ki nas je sprejel zelo prijazno in nam obljubil svojo pomoč. Ista deputacija se je oglasila tudi pri g. banu, ki ga pa ni bilo doma, tako da je bila sprejeta samo pri g. podbanu in ga o vsej zadevi informirala.

Ker je stopila v veljavo naredba o novih delavskih legitimacijah, opozarjamo vse člane JSZ, da se poslužujejo onih fotografov, ki oglašujejo v »Delavski pravici« — Velja svoji k svojim!

Zelo nas boli, da je »Slovenski delavec« tako pohvalil novi pravilnik bratovskih skladnic, ko smo vendar že tolikokrat poudarili, da je precej krivičen (posebno v § 50, 64 in 82). Moralo se bodo sedaj nekoliko spametovali, ko je 29. marca t. l. g. Peter Arnež, naš odpadnik, močno kritiziral § 64. tega pravilnika, saj jim je sedaj vendar precej blizu.

Črna-Kaolin

Po sklepu seje z dne 30. aprila, se vrši sestanek skupine JSZ »Kaolin« dne 7. maja t. l. ob 14. uri v gostilni Logar v Črni.

Dolžnost vsakega člana je, da se sestanka udeleži, ker bomo obravnavali važne stvari.

Poselska zveza

Občni zbor Poselske zveze

V nedeljo 23. aprila je naša »Poselska zveza« sklicala sedmi letni občni zbor. Zbor je bil razmeroma zelo dobro obiskan. Vršil se je v našem domu v Križevniški ulici. Poleg odbora iz Ljubljane se je zboru udeležila tudi zastopnica skupine Kranj tov. Burger Roza in kot zastopnik JSZ, tov. tajnik Jožko Rozman.

Predsednica je otvorila občni zbor in nato je prva podala svoje poročilo tajnica tov. Godeša Ivana. Orisala je v kratkem delovanju Poselske zveze, ki je priredila v preteklem poslovnem letu razne tečaje: šivalnega, nemškega in izobraževalnega, ki je trajal 4 mesece in se ga je udeleževalo skupaj 42 sluškinj. Ob tej priliki se je tudi zahvalila vsem predavateljem in predavateljicam »Krščanske ženske zveze«.

Nato je sledilo blagajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je bilo skupaj prejemkov na članarini, posredovalnimi in podpor din 25.186,25. Ves ta znesek se je porabil za vodstvo pisarne, za članarino naši centrali, za najemnino, za podpore pri prireditvah in tečajih in druge malenkosti, ki se jih vse polno nabere tekom leta. Gospa Kattauerjeva je poročala o delu v pisarni. Iz poročila je bilo razvidno, da je pristopilo 94 novih članic. Prenosišče je bilo v našem zavetišču oddanih 12.697, od katerih je bilo okrog 1250 oddanih brezplačno revnim starejšim sluškinjam. Posredovanj za službe je bilo izvršenih 199. Vršila so se tudi posredovanja v raznih spornih zadevah, ki so se večinoma obojestransko zadovoljivo rešila.

Tudi v vseh ostalih primerih se skuša sluškinjam kar mogoče največ pomagati tako v gmotnem kakor moralnem pogledu.

Sledilo je poročilo nadzorstva o pregledu delovanja zveze s predlogom, da se da sedanjemu odboru razrešnica s pohvalo.

Po poročilih predsednice, tajnice, blagajničarke in nadzorstva je v kratkem govoru orisal zastopnik JSZ veliko vrednost in važnost naše zveze. Ker je bila splošna želja navzočih deklet naj se o tem tudi kaj napiše v »Delavski pravici«, priobčujemo v izveščku nekaj važnih odstavkov tega govora.

V svojem govoru je tov. Rozman predvsem poudaril to, da vsi, kateri si služijo kruha z delom svojih rok, to delo in njegovo vrednost ne znamo dovolj ceniti. Ker dela tedaj sami dovolj ne cenimo in spoštujemo, seveda ne moremo pričakovati, da bi ga spoštovali tudi drugi. To nepravilno oce-

njevanje dela pa ima za posledico, da tudi sebe in sploh delavcev ne gledamo kot soustvarjalce in graditelje vseh človeških dobrin, ampak čutimo z delom neko ponižanje.

To gotovo ni pravilno. Saj nam je delo visoko povzdignilo nad vse ostalo sam božji Zveličar, ko se je rodil v preprostem Nazaretu pri tesarju Jožefu.

Vsako delo je častno, samo tudi mi sami ga moramo spoštovati in biti na to ponosni, da smo delavci. Mi sami se moramo tedaj boriti, da bo delo dobilo zopet ono spoštovanje in mesto v sedanji družbi, kakršno mu je po svoji veličini in vrednosti prisojeno.

Ker se pa posameznik za to težko bori, se delavci in delavke pa tudi ve sluškinje zbirate v strokovnih organizacijah. Tu se ne dela samo za posameznico in tu se vodi, dela za vse, vsi uživamo potem koristi te skupnosti. Organizacija ne sme biti samo trenutno zavetje in zatočišče pred nevihto. Ne. V organizaciji je treba delati, vztrajati in pomagati. Danes je ta, drugič drugi potreben pomoči in opore. Ako bi vsi šli le tedaj v organizacijo, kadar smo v potrebi, tedaj bi teh sploh ne bilo — to bi bilo navadno izkoriščanje dela naših sovrstnikov, kateri so se trudili, da nekaj zgrade.

Naša Poselska zveza ima tu lepo stavbo »Sluškinjski dom« — ki nudi varno streho in zavetje vsaki sluškinji, kadar je brez dela. Ako bi tedaj tu ne bilo delovnih in požrtvovalnih tovarišic, ki to vodijo in upravljajo, kam bi šle vse one, ki zgube službo in čakajo na drugo. Tu morejo za majhen denar čakati na novo mesto. Pa tečajji, predavanja in sploh izobražba. Saj te danes vsem, tudi nam tako manjka. Vse to dobite v organizaciji. Zato se vaše Poselske zveze pridno oklenite, ne samo kadar ste v potrebi in nesreči, marveč tudi tedaj, kadar jo na videz prav nič ne potrebujete. Pridno pomagajte in sodelujte po svojih močeh, ker s tem ustvarjate neko trajno podlago k izboljšanju vašega položaja, kakor tudi za vse one, katere bodo za vami prišle.

Varujte to, kar so vam starejše tovarišice ustvarile in delajte, da se bo to vaše skupno premoženje še povečalo. Tako hoste koristite sebi in vsem vašim sovrstnicam. Pa ne samo to, ve morate delati tudi na to, da jih kar največ uvedete in pripeljete v naš krog. To delo je sicer težko, vendar pa tako zelo potrebno. Zato pridno na delo, da nas bo drugo leto vsaj še enkrat več.

Zagorje

V nedeljo, dne 7. maja se vrši ob 9. uri dopoldne seja strokovne skupine rudarjev v tajniškem prostoru. Vse odbornike in njih namestnike opozarjamo, da se seje sigurno vsi udeleže, ker je zelo važna.

Trbovlje

Strokovna skupina rudarjev sklicuje splošni članski sestanek v ponedeljek 8. t. m. ob 5. uri popoldne v tajništvu. Na sestanku bo podano poročilo o reviziji kolektivne pogodbe rudarjev s TPD. Pridite vsil! Zaradi tožbe »Delavske politike« o delovanju

naše skupine centrale JSZ, se v interesu rudarskega delavstva v takih časih ne razburjamo.

V vseh napadih pozivamo članstvo, da sledi navodilom odbora, zlasti zato, ker se nahajamo v meznem gibanju, da naše zahteve pravilno in uspešno izvojujemo.

Krščansko socialistična ideja ni samo za dobre in mirne čase: nesti jo moramo tudi skozi hude dni in jo okrepiti v blaginjo slovenskega ljudstva!

Razgledi

Odmev Hitlerjevega govora po svetu je bil zelo različen. Najbolj točen je komentar tistih, ki so rekli ali zapisali, da je bil govor tak, da je v njem vsakdo našel to, kar je želel. Hitlerjev govor temnega ozračja svetovne politike ni prav nič razčistil. Hitler je zahteval vrnitev kolonij Nemčiji, odpovedal je tudi pomorsko pogodbo z Anglijo in nenapadno pogodbo s Poljsko. Na Rooseveltovo pismo, ki ga je pozvalo, da naj da jamstva, da ne bo ogrožala Nemčija neodvisnosti nobene države več, je Hitler izjavil, da je pripravljen tako jamstvo dati posameznim državam, ako se nanj obrnejo. Komentarji svetovnega časopisja o Hitlerjevem govoru pa vidijo vse možnosti o posledicah tega govora od pomirjenja položaja pa do pričakovanja, da se je svetovni položaj ponovno zopet zaostri. Važne pa danes niso toliko razne izjave za presojo položaja, temveč dejanja, ki jih posamezne države podvzemajo. Dejanja in ukrepi posameznih držav ne govore za to, da se je svetovni položaj pomiril.

Nove mobilizacije je pripravila Poljska kot odgovor na Hitlerjeva izvajanja o Poljski. Na Poljskem je Hitlerjev govor izzval številne demonstracije. Nemški listi pišejo, da so Poljaki zopet začeli izzivati Nemce. Poljski časopisi izjavljajo, da Poljska ne bo pustila, da se Gdansk priključi k Nemčiji, in da bo poljska vojska branila vsako ped poljske zemlje do poslednje kaplje krvi. Listi so napovedali posebno noto poljske vlade v Berlin glede vseh nemških zahtev napram Poljski.

Nove letnike pod orožje je sklenila poklicati Italija, ki ima že sedaj pod orožjem nad poldrug milijon mož. Seja italijanske vlade se je vršila takoj v soboto po Hitlerjevem govoru in so bili sprejeti tudi še drugi vojaški ukrepi, ki še niso objavljeni.

Svojevrsten poskus pomirjenja Nemčije so objavili po Hitlerjevem govoru angleški listi. Napovedali so, da hoče Anglija dati Nemčiji jamstvo kot ga je dala drugim državam Anglija, da bi takoj prihitela Nemčiji na pomoč, če bi Nemčija postala žrtev neizvnanega napada. S tem hočejo baje Angleži rešiti Nemčijo skrb, da bi jo Anglija ne napadla in jo prepričati, da Anglija ne pripravlja vojne proti Nemčiji.

Točnejše je označil stališče Anglije v svoji izjavi minister John Simon, ki

je rekel, da se politika Anglije proti Nemčiji ne bo menjala in da bo angleška vlada nadaljevala svoj trud za ohranitev miru v Evropi. Če pa bi Nemčija hotela razširiti svojo moč še naprej po Evropi, potem se bo takemu poskusu Anglija z vso silo uprla.

Anglija in Rusija vodita pogajanja za sklenitev zavezniške pogodbe med Anglijo, Francijo in Rusijo. Časopisi poročajo, da pogajanja teko ugodno in da bo sklenitev pogodbe objavljena v kratkem.

Za diplomati so pričeli potovati generali. Francoski generali so odpotovali v Turčijo in Romunijo ter na Poljsko. Nemški generali potujejo po Italiji in Libiji. Angleški generali se posvetujejo s francoskimi o izvedbi zavezniških pogodb za primer vojne. Kdo bo potoval, ko bodo diplomati in generali opravili svoja pota?

»Nikdar več takega ponižanja ne sme doživeti Nemčija, kot ga je doživela leta 1918.« je dejal Hitler na zboru hitlerjevske mladine na proslavi 1. maja. »Zato mora biti mladina pripravljena, da seže po orožju, kadar bo prišel čas, da bi morala Nemčija ponovno braniti svojo čast.«

Poldrug milijon manifestantov je bilo po poročilu angleških listov zbranih na prvomajski proslavi v Moskvi. Sedemsto bombnikov, med njimi tudi nove vrste, je med drugimi vrstami orožja sodelovalo pri vojaških svečanih nastopih. Govoril je maršal Voršilov: Rusija se ne bo dala zaplesti v kake pustolovščine. Če pa bo potreba nastopila je njena ogromna vojska pripravljena za veliko in uspešno vojno.

Za dvajset odstotkov manj mesa bodo za naprej pojedli v Nemčiji. Vpeljali bodo tudi za meso nakaznice, kakor so vpeljane za maslo, mast, sladkor, kavo in druga važna živila.

Petkrat več niklja je nakupila Nemčija več letošnje prve tri mesece kot v istem času lanskega leta.

Kakšni so uspehi romunskega zunanjega ministra po evropskih prestolnicah se iz uradnih poročil ne da razbrati. Kakšna bo bodoča zunanja politika Romunije, ko se Gafencu vrne domov ni enako opisano v nemških in angleških listih.

Palestinsko vprašanje hoče Anglija rešiti kar najbolj hitro, ker ima poleg tega vprašanja polno bolečih točk v vsem Sredozemskem morju. Te dni so bili objavljeni novi predlogi za pomirjenje Arabcev in judov v Palestini.

in slabe oskrbe zelo trpi in je že večkrat zbolel. Vprašate, kaj naj ukrenete, ker Vam mojster noče izročiti potrdila, da je prejel stroje na posodo, ker se bojite, da Vam jih ne bo vrnil, ali pa da Vam jih vrne pokvarjene, ali ima Vaš sin pravico zahtevati plačilo za redno in nadurno delo, in kaj naj storite, da bo mojster začel z vajenci po človeško ravnati.

Odgovor: Če ste se z mojstrom dogovorili, da mu orodje samo posodite za oskrbo, Vam ga bo moral po preteku vajeniške dobe vrniti takega, kot ga je prejel ali pa največ tako obrabljene, kolikor se je moglo obrabiti ob redni rabi. Če bo orodje pokvarjeno preko tega ali poškodovano, boste mojstra lahko prijeli za odškodnino. Ni treba, da bi se pogodba sklenila pismeno. Velja tudi ustna. Če se je pa mojster zavezal dati potrdilo o prejetih strojih, ga na izstavitve potrdila lahko tožite pred rednim sodiščem.

Zakon o zaščiti delavcev določa, da sme vajenec do 16 leta starosti delati na dan največ 8 ur, če je starejši od 16 let, pa 10 ur. Za prvo leto učenja mojster vajencu ni dolžan plačati nobene nagrade za njegovo delo, seveda samo za redno8- ali 10 urno delo na dan. Za drugo in tretje leto učenja mu pa mora plačati primerno nagrado. Če je Vaš sin delal že prvo leto preko 8 ali 10 ur, mu bo moral mojster vse to delo plačati, prav tako mu bo moral plačati za redno delo drugo leto primerno nagrado, ki jo sodišča odmerjajo po 200 din na mesec, za tretje leto pa po 300 din, posebej pa še nadurno delo.

Izpolnjevanje zakonov s strani mojstrov je dolžna nadzirati Inspekcija dela v Ljubljani. Naznanite vso stvar njej in nato uredništvu sporočite, kaj ste dosegli, ker bo sicer potrebna drugačna pomoč.

Delu vrednost in veljavo

Neverjetna čuda se odigravajo v človeški družbi! Človek, vrhunec in krona vsega stvarstva, ki ima razum, kakor nikdo v stvarstvu ter dobro ve, da je delo ona sila, ki s pomočjo snovi, ki jo je Bog podelil vsem ljudem, ustvarja življenje, blagostanje, prósvaro in imetje vsem ljudem. Brez dela ne more biti nobenega napredka, nobene izobrazbe in nobenega človeku primernega življenja. Zaradi tega bi moral človek postaviti delo na prvo mesto vrednosti, veljave in časti. Če pomislimo, da je delo nadomestek za izgubljeni zemeljski raj, potem nam mora biti njegova čistilnost še bolj pri srcu. Da si človek v delu omogoči nadomestek, ima na razpolago zemljo in vse kar se mahaja na zemlji, v zemlji, v zraku in v vodi. Na razpolago ima vse naravne sile, ki naj mu pomagajo pri delu, da isto pravilno in lažje izvršuje. Poleg tega ima razum za spoznanje, in pamet za uporabo tvarine in opravljanje posla in samega sebe. Toda vkljub vsem tem naravnim ugodnostim za delo, se človek iz same sebičnosti in lakomnosti ne more ločiti od zlorabljanja dela drugih v svojo korist, in priznati delu prvenstvo življenja in veljave. Današnja kapitalistična snovna izobrazba, sloni na čisto napačnem temelju, ki se pojavlja še iz poganstva, da je delo sicer potrebno toda prezirljivo; zato naj ga vrše siromašni ljudje, ki so bogatašem tudi prezirljivi.

Po skušnjah je dokazano, da ima dejansko upoštevanje dela v njegovi vrednosti, za posledico splošno ljudsko blagostanje. Zadostni zaslužek vseh delovnih slojev, — blagostanje vseh ljudi, nasprotno — splošna revščina! To se strinja tudi z obrestmi v smislu višine obrestne mere. Visoke obresti — slabo gospodarstvo, nizke obresti — dobro gospodarstvo, brez obresti — krščansko gospodarstvo, ki ga pa sedaj nič več ni.

Zadnja denarna kriza je pokazala v tem pogledu marsikaj zanimivega. Sicer se ta načela kažejo povsod, kjer se upošteva delo in nizke obresti. Zadolgi visoki zaslužki omogočujejo nabavljanje vseh potrebnih življenjskih sredstev, pri tem ima dobiček kmetovalec, trgovec, rokodelc, hišni posestnik, občina in država. Vsi stanovi žive bolje, če so plače delavcev, uslužbencev, uradnikov in vseh proti plači službojučih ljudi, za življenje dovolj visoke. V tem primeru se poveča poraba potrebnega blaga in dela, kar bi služilo tovarnarjem, rokodelcem in kmetom. Pri dovoljnih zaslužkih se mora izboljšati tudi zdravstveno stanje ljudstva. Dovoljna in zdrava hrana, primerno in zračno stanovanje, čistoča in potrebna, letnemu času primerna obleka. Vse to je v zvezi z dovoljnimi zaslužkom. Res je, da bi postalo vse nekoliko dražje, kar bi pri dovoljnih zaslužkih ne imelo slabih posledic, nasprotno bi se povsod dalo kaj prištediti. Take razmere so vlada v Zedinjenih državah Severne Amerike. Toda tudi v Ameriki se kaže, da se po sedanjih kapitalističnih navadah po znižavanju plač, zmanjšuje splošno blagostanje. Seveda bi ne sme-

lo predvsem pijančevanje in razne druge razvade preveč sredstev porabiti. Pri današnjih razmerah zaslužka, pa trpi pomanjkanje delavcev, kmet se jezi, da mu zemlja ne donaja dovolj, trgovci, obrtniki in celo tovarnarji tožijo o slabih časih. Vse je nekako nezadovoljno, češ ni denarja. Seveda ga ni, ker delu ne priznavajo njegove vrednosti! To razmerje pospešuje konkurenco vseh vrst podjetnikov, tako da vsaj mali skoro nič ne zaslužijo. To se pravi, da mnogi svojega lastnega dela ne upoštevajo. Pri takih podjetnikih ali mojstrih, so pa delavci, ki morajo nositi gospodarjeve grehe — veliki siromaki. Tu se jasno vidi, da podcenjevanje dela iz katerega koli razloga škoduje vsem in vodi v siromaštvo. Upoštevanje dela in njegova poštena vrednost, pa vodita v blagostanje. Tudi industrija naj v svojem lastnem interesu, zboljšava delavski položaj in omeji medsebojno konkurenco v cenah navzdol. Oni pa, ki jim je izročeno varstvo narodnega blagostanja, naj skrbijo, da v tem pogledu ne bo tuja konkurenca kvarila domačega gospodarstva.

Naravnost čudež je, da se v teh resnih časih ljudje primeroma tako malo brigajo za svojo gospodarsko usodo. Kje so one kmečke organizacije, o katerih smo sanjali za časa dr. Kreka? Kje je obrtniška in rokodelska skupna samostojnost po organizacijah? Kje je kmečka samostojnost? Kje je danes splošen ljudski kredit? Edina kmečka samostojnost so bogati in za dobiček zavarovani izvozniki, ki kmetu nič ne pomagajo, vsemu ljudstvu pa dražijo življenjske potrebščine.

Vse to nas vodi do zaključka, da si morajo vsi stanovi potom gospodarskih organizacij, sami pomagati, kakor je izpovedal že krščanski socialni načrt, ki mu je botroval naš veliki dr. Jan. Ev. Krek.

J. Gostinčar.

Pravica...

Delavskih strokovnih organizacij nihče ne preganja, je zapisal pretekli teden »Slovenec« h gibanju svobodnih strokovnih organizacij. Svobodne strokovne organizacije, posebno krščanski strokovničarji, bi bili takih zagotovil zelo veseli, če bi bili prepričani, da drži vse, kar se pri nas zapiše in obljublja. Tako pa vemo, da smo pod dr. Stojadinovičevno vlado vedno čuli enaka zagotovila, istočasno pa je bivši ministrski predsednik sestavljal pooblastila za finančni zakon o monopolizaciji strokovnega gibanja. Zato so postali pristaši združevalne svobode zelo previdni do obljub. Sicer pa naj »Slovenec« dokaže svojo ljubezen do svobodnega strokovnega gibanja v dejanju. Tega pa ne stori. Pač pa vedno priporoča delavstvu organizacijo, ki hoče pri nas streti vse strokovno gibanje in tudi krščansko, ki se bori že 40 let med delavstvom in v imenu delavstva za izvedbo krščansko-socialnih načel v gospodarskem in socialnem življenju.

zupnikov so bile letos že dvakrat preložene, prav tako pa tudi izredni občni zbor ZZZ pred časom, sedaj pa še tabor. Prelaganje je letos čudna bolezen gotovih ljudi.

UREDNIKOVA POŠTA

Ker želimo izdati prihodnjo številko »Delavske pravice« pred volitvami obratnih zupnikov, t. j. 12. t. m., prosim, da mi materijal za to številko pošljete do sobote 6. t. m. — Urednik.

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

DELAVCI! Najcenejše in najhitrejšo prometno sredstvo je dobro kolo znamk »Dürkopp«, »Triumph«, »Austrodaimler«, »Vesta« in »Miffa«, ki jih dobite tudi na obroke samo pri Cirilu Kmetiču v Dobu 110 pri Domžalah.

§ DELAVSKI PRAVNIK

Nezakonito ravnanje z vajencem.

A. P., Vič: Pred dvema letoma ste dali svojega sina učiti se mizarstva. Z mojstrom ste sklenili pogodbo, da mu daste namesto plačila za oskrbo na posodo nekaj mizarških strojev, ki Vam jih je zapustil pokojni mož, ki je bil tudi mizar. Mojster se je pa zavezal, da bo vajenca tretje leto učenja plačeval. Potrdila o prejemu strojev Vam mojster ni dal, čeprav je to obljubil. Vaš sin se pa ni učil na dan samo po osem ali deset ur, ampak je delal z ostalimi pomočniki vred po 14 ali 16 ur na dan, tako da je spal vsako noč komaj po 6 do 7 ur, včasih so pa delali tudi preko cele noči. Oskrba je slaba. Dva vajenca ležita v eni postelji, pokrita tudi pozimi s skromno odejo. Sin zaradi prekorednega dela

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon številka 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Zamer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maka Blejeo)